

2. Чхартишвили Г. Писатель и самоубийство. М.: Новое литературное обозрение, 2001, 576 с.
3. Воинские артикулы Петра I. Материалы по изучению истории государства и права СССР. М., 1960, 50 с.
4. Камю А. Миф о Сизифе // Камю А. Бунтующий человек., М., Из-во политической литературы, 1990, 415 с.

«ЄВРЕЙСЬКЕ ПИТАННЯ» В ПОЛІТИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

Михайліченко М.А., кандидат історичних наук,
старший викладач кафедри державно-правових
дисциплін та українознавства Сумського
національного аграрного університету

Зігунов В.Ю., студент 2 курсу юридичного
факультету Сумського національного
аграрного університету
(Україна)

Прийшовши до влади, Гетьман Павло Скоропадський та його уряди тримали курс на забезпечення суспільного спокою і політичної стабільності в країні. Завдяки цій політиці поодиноким і нехарактерним явищем стали такі та явища, як єврейські погроми. Це можна пояснити жорсткою внутрішньою політикою гетьманського уряду, суворістю австро-німецького окупаційного режиму та відсутністю масштабних воєнних дій [5, 126].

Разом із тим, доба Гетьманату позначилась скасуванням національно-персональної автономії національних меншин та національних міністерств (російського, польського та єврейського). Проте, як зазначають дослідники, діяльність трьох національних міністерств фактично тривала ще понад три з половиною місяці, оскільки ухвала про їх ліквідацію була опублікована лише 22 жовтня [3, 98].

16 липня 1918 р., німецькою військовою чотою було розігнано Єврейську Національну Раду, яка мала виробити законопроект про скликання Єврейських Установчих Зборів і організувати проведення виборів до цього органу. Проте, незважаючи на ліквідацію національно-персональної автономії, єврейським політичним діячам вдалось сформувати вищий представницький орган своєї нації – Тимчасове Єврейське національне Зібрання (ТЄНЗ), яке мало стати альтернативою Єврейських Установчих Зборів в умовах, що унеможливлювали проведення загальних зборів.

Вибори депутатів до Національного Зібрання були проведені 11-13 серпня 1918 р. і відбулись у 168 громадах з тих 195, створення яких свого часу було

затверджене Міністерством єврейських справ. 28 жовтня 1918 р. на прикінцевому засіданні головного виборчого бюро було затверджено вибори в 161 єврейській громаді, дійсними було визнано 3565 голосів членів громадських рад, які представляли 209128 виборців [2, 225-226]. Внаслідок виборів у 90 населених пунктах України 44,1 % голосів було віддано так званим загальним сіоністам, 19,9 – Бунду, 11,8 – релігійно-політичній групі «Ахдус», 10,3 % - ЄСДРП ПЦ.

Перша сесія національного Зібрання проходило з 3 по 11 листопада 1918 р. у атмосфері гострих політичних суперечок. Проте Зібранню вдалося розробити резолюцію, яка, зокрема, містила вимоги: визнання єврейського народу як нації; прийняття єврейської нації до Ліги Націй; міжнародних гарантій для відбудови єврейського національно-політичного центру в історичній батьківщині єврейського народу – Палестині; національно-персональної автономії в тих країнах, де євреї цього вимагають; допущення єврейської делегації на мирний конгрес [4, 345]. Ця резолюція так не дочекалась реакції уряду, оскільки за два дні відбулось повстання проти влади П. Скоропадського [1, 285]

Слід також зауважити, що гетьманський уряд здійснював заходи щодо забезпечення культурно-освітніх потреб українського єврейства. Так, було виділено 87 тис. 700 крб. на організацію літніх курсів вчителів єврейських шкіл у Києві, Одесі та Катеринославі [7, 293]. У першому Статуті Української Академії наук було передбачено вакансії для академіків, котрі б займалися розробкою проблем національно-культурного життя національних меншин, безпосередньо пов'язаних з Україною, в тому числі і єврейської. Аналогічним чином здійснювали свою діяльність Національна бібліотека та Центральний комітет охорони пам'яток старовини і мистецтва України [3, 99]. Євреї залучалися до роботи у органах влади різних рівнів. Так, банкір С.М. Гутник був міністром торгівлі і промисловості [6, 89].

Загалом, можна зробити висновки про те, що тогочасний український уряд тримав курс на забезпечення суспільного спокою і політичної стабільності в країні. Завдяки цій політиці єврейські погроми стали поодиноким і нехарактерним явищем. Разом із тим, доба Гетьманату позначилась скасуванням національно-персональної автономії національних меншин, у тому числі і єврейської. Проте, політика уряду не відзначалася відвертим шовінізмом і дискримінацією євреїв. Єврейська меншина не була позбавлена можливостей для політичного і культурного розвитку. Про це, зокрема, свідчить факт цілком легального створення і діяльності вищого представницького органу українського єврейства – Тимчасового Єврейського Національного зібрання.

Використана література

1. Верстюк В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник / В.Ф. Верстюк, О.М. Дзюба, В.Ф. Репринцев. Київ, 1995. 687 с.

2. Гольдельман С. Жидівська національна автономія на Україні (1917-1920). *Хроніка – 2000*. 1998. № 21-22. С. 221-233.
3. Лазарович М. Політика Української Центральної Ради та Другого Гетьманату щодо національних меншин: компаративний аналіз. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер.: Історія, економіка, філософія*. 2012. Вип. 17. С. 94-100.
4. Нейман О. Міністерство Єврейських справ УНР. *Хроніка-2000*. 1998. № 23-24. С. 337-348.
5. Нариси з історії та культури євреїв України. Упоряд. та ред. Л. Фінберг, В. Любченко, вид. третє. К.: Дух і Літера, 2009. 440 с.
6. Нестеренко В. Національна політика Української Держави. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер.: Історія, економіка, філософія*. 2012. Вип. 17. С. 87-93.
7. Українське державотворення: невитребуваний потенціал: Словник-довідник / О.М. Мироненко, Ю.І. Римаренко, І.Р. Ксенко та інші. Київ, 1997. 560с.